

Specyfika terapii uzależnienia od środków psychoaktywnych w zakładach karnych

Peculiar features of prison-based treatment programmes for inmates addicted to psychoactive substances

Andrzej Majcherczyk

Centralny Zarząd Służby Więziennej

Abstract – The purpose of this article is to present issues within an area of the prison-based treatment programmes for substance-addicted prisoners. The author focuses on key issues within this field, especially its difference from free-world treatment. The author also identifies and characterizes some specific features of prison-based treatment programmes for alcohol or drug addicted persons, in particular: the three polar therapeutic relationship, scope, purposes, nature and consequences of coercion within prison settings. The wider scope of prisoners' therapeutic needs (in comparison with other addicted clients), consequences of the mechanism of negative selection of patients to prison-based treatment programmes, and differences within the therapeutic environment are also discussed as well as the different organizational solutions necessary to address the above mentioned peculiarities.

In the final part of the article, the author discusses directions and perspectives for development of abstinence-oriented treatment programmes within the Polish prison system against a wider frame of references. The author's goal is to argue for the development of various therapeutic options, a wide range of sufficiently differentiated treatment programmes, differentiated training curricula for therapists, and more courageous adoption of some treatment approaches which are well acknowledged around the world, but still remain relatively unknown in Poland or are at least perceived as "alternatives" or "novelties".

Key words: coercion, cognitive distortions, abstinence

Streszczenie – Celem prezentowanego tekstu jest przedstawienie problematyki terapii uzależnień w zakładach karnych. Autor skupia się na węzłowych zagadnieniach dotyczących tej terapii, akcentując w szczególności jej odmienność od terapii pacjentów wolnościowych. Identyfikuje i charakteryzuje determinanty tej odmienności: inny typ relacji terapeutycznej, szerszy zakres stosowania przymusu w prowadzonych oddziaływaniach, większe potrzeby terapeutyczne skazanych, które powinny być przedmiotem terapii, skutki działania mechanizmu negatywnej selekcji pacjentów, różnice tkwiące w środowisku terapeutycznym oraz odmienne rozwiązania organizacyjne.

W końcowej części pracy autor omawia kierunki i perspektywy rozwoju zorientowanych na abstynencję programów terapii uzależnień w polskich zakładach karnych na tle pozawiezionej oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych. Postuluje większe zróżnicowanie sposobów prowadzenia terapii i programów terapeutycznych oraz programów szkoleń certyfikacyjnych w dziedzinie uzależnień, a także szersze otwarcie na współczesne trendy, które w wielu krajach mają już status uznanych podejść teoretycznych i klinicznych, natomiast w Polsce są wciąż względnie mało znane i nadal spostrzegane jako „terapię alternatywną” lub „nowinki”.

Słowa kluczowe: przymus, zniekształcenia poznawcze, abstynencja